

ЧЕРЕШНЮК О.М.

кандидат економічних наук, старший викладач

ЗІНЬКО Д.І.

студентка

Західноукраїнський національний університету,
м. Тернопіль, Україна

ОСНОВНІ АСПЕКТ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

В процесі своєї господарської діяльності фактично кожне підприємство має приділяти багато уваги і ретельно слідкувати за питаннями які стосуються перевірки обліку операцій з грошовими коштами, для того щоб підтримувати на високому рівні конкурентоспроможність, зменшення ризику рівня банкрутства, зростання платоспроможності.

Провівши детальний аналіз, потрібно виділити такі основні завдання аудитора при аудиті грошових коштів:

- Перевірка графіку документообігу;
- Становлення особи касира відповідно до вимог законодавства і наявність з ним договору про прийняття повної матеріальної відповідальності;
- Дотримання усіх правил ведення касової документації (збереження грошових коштів);
- Перевірка ліміту по залишках готівки каси;
- Своєчасність оприбуткування коштів;
- Правильність ведення Журналу реєстрації касових ордерів;
- Дотримання термінів інвентаризації та оформлення звітів;
- Перевірка первинних документів (достовірності, законності, оформлення);
- Перевірка даних аналітичного та синтетичного обліку;

Перевірка законності видачі готівки підзвітним особам. Об'єктами аудиту грошових коштів в касі є операції з руху готівки в касі наявність та збереження готівки, документи про інвентаризації, уся фінансова звітність пов'язана з грошовими коштами [5].

Завданням аудиту грошових коштів є надання аудитором ґрунтовного висновку про законність, доцільність операцій пов'язаних із грошовими коштами, а також чи відповідає їх облік вимогам законодавства.

Розглянемо детальніше аудит грошових коштів у касі підприємства. Завданням такого аудиту (згідно з МСА 200 - "Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності") є перевірка аудитором грошових коштів у касі підприємства та висловлення незалежної думки щодо правильності відображення у документах.

Джерела інформації для аудиту в касі підприємства є [4]:

1. Головна книга;
2. Первинні документи.
3. Наказ про облікову політику;
4. Звітність (Баланс, звіт про рух грошових коштів, примітки до фін. звітності);
5. Облікові реєстри;
6. Відповіді на запити аудитора, висновки попередніх аудиторів.

Відповідно до норм МСА 300 "Планування" розробляється індивідуально стратегія проведення аудиту грошових коштів у касі. На стадії підготовки аудиту треба оцінити систему внутрішнього контролю підприємства. Для такої оцінки аудитор проводить тестування.

Провівши оцінку внутрішнього контролю і давши їй оцінку аудитор переходить до складання плану аудиту. Застосовуючи такі методичні прийоми при його розробці:

- усне опитування;
- інвентаризація;
- отримання письмових підтверджень;
- перевірка документів (за змістом, арифметична, експертна, логічна, зустрічна перевірка);
- спостереження за проведенням бухгалтерських операцій;
- перевірка арифметичних розрахунків; аналіз даних тощо.

Одним з важливих пунктом аудиту є перевірка відповідності показників по взаємопов'язаних касових документах. Такий контроль проводимо по вибірці декількох днів, в результаті складаємо робочий документ форми РД 10 (Додаток В).

На кінцевому етапі проводиться узагальнення результатів усієї перевірки, відповідно до МСА 320 "Суттєвість в аудиті" вказується на суттєвості виявлених помилок або порушень, ну і звісно формування висновку.

Приклади типових помилок виявлених аудитором під час перевірки:

- викрадення коштів;
- порушення при проведенні інвентаризації;
- невірна кореспонденція рахунків;
- перевищення банку ліміту залишку готівки в касі;
- очевидні підчищення у первинних документах;
- неправильне відображення готівкових операцій у реєстрах;
- відсутність договору про повну матеріальну відповідальність касира;
- привласнення готівки, що надійшла до каси;
- надмірне списання коштів різними шляхами: повторного використання документів для списання; списання без підстав або ж за фіктивними документами; підробки сум коштів (збільшення), які підлягають списанню [2];
- привласнення сум готівки, які законно нараховані фізичним і юридичним особам: привласнення депонованої заробітної плати та грошових коштів, нарахованих на інших підставах; привласнення сум готівки, що належить іншим підприємствам;
- відсутність підписів інших посадових осіб та інше.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» регламентує увесь процес проведення аудиту. Кожне підприємство має приділяти багато уваги і ретельно слідкувати за питаннями які стосуються перевірки обліку операцій з грошовими коштами, для того щоб підтримувати на високому рівні конкурентоспроможність, зменшення ризику рівня банкрутства, зростання платоспроможності [3].

Метою аудиту грошових коштів можна назвати достовірність відображення даних про їх наявність, зберігання, обробку та витрачання у зведених документах, облікових реєстрах відповідно до прийнятої облікової політики. Так як, грошові кошти знаходяться на поточних рахунках в банку, безпосередньо в касі підприємства або в дорозі, вони є найбільші ліквідними статтями балансу та мають вільний характер обігу, тому за порушення касової дисципліни можуть отримуватись примусові фінансові санкції.

В літературі економіки потреба проведення аналізу грошових коштів аудитором пояснюється нестійким фінансовим станом багатьох підприємств, обмеженістю в грошових ресурсах й іншими не сприятливими для розвитку факторами. Поетапний аналіз дає масу інформації для оцінки діяльності як і в минулому, так і в теперішньому часі, стає підґрунтям для прогнозування майбутніх грошових потоків [7]. Операційний аудит може бути проведений на вимогу власника підприємства і в інших цілях, тоді поріг суттєвості узгоджується додатково між 2 сторонами (наприклад, незначні регулярні порушення виконавців та

матеріально відповідальних осіб або служби внутрішнього контролю). При суцільній перевірці складається, у вільній формі, перелік виявлених порушень, хоча було б доцільніше робити загальну форму.

Якщо детальніше розглядати вибіркову перевірку, то при ній заповнюється тест, який слугує одним з основних додатків до програми аудиту. Вже на базі проведеного тесту системі внутрішнього контролю можна говорити про кількість та види аудиторських процедур. Через те, що на фірмі присутні як готівкові так і безготівкові розрахунки буде вестись аудит грошових коштів на рахунках банку та готівкових операцій.

Аудит рахунків в банку проводиться в такій послідовності:

1. Перевірка усіх виписок(з кожного банківського рахунку та залишків).
2. Перевірка достовірності виписок.
3. Наявність додатків до виписок.
4. Звірка оборотів і залишків із записами в облікових реєстрах.
5. Документальна перевірка записів в банку.

Так як банки переважно завжди контролюють безготівкові кошти фірми, аудиторю варто більш пильно перевіряти саме готівку [1]. Аудит готівки проводять теж в декілька етапів. Спочатку загальні питання по касі :

- перевірка звідки ідуть надходження і куди видатки;
- кваліфікаційний рівень працівника пов'язаного з касою, досвід роботи та інше;
- наявність договорів про повну матеріальну відповідальність;
- облаштування електронно-обчислювальною технікою ;
- перевірка приміщення каси на підприємстві.

Ретельній аудит вище переліченого дасть змогу виявити слабкі місця і надати поради щодо їх уникнення та удосконалення безпосередньо самого процесу. Управління грошовими коштами підприємства є важливим елементом системи менеджменту, адже забезпечує здатність підприємства вести господарську діяльність, здійснювати розрахунки з постачальниками.

Список використаних джерел

1. Боярова О. А. Роль Звіту про рух грошових коштів у системі інформаційного забезпечення прийняття рішень. Науковий вісник НУБіП України, 2012 URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/socgum/nvnau_eamb/2012_169_2/12boa.pdf
2. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 460 с.
3. Дерій М. В. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки» : відмінності та взаємозв'язок. Економічний аналіз. Вип. 6. 2010. С. 60 – 64.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
5. Омецінська І. Я. Облік і аналіз зобов'язань будівельних підприємств: методика та організація : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук.: Тернопіль, 2008. 15 с.
6. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти,об'єкти бухгалтерського обліку. Науковий вісник Ужгородського університету. Спец. вип. 29. 2010. С. 86-91.
7. Пропадчук М.А. До методики складання Звіту про рух грошових коштів // Економіка АПК . 2017. №2 С.64-69.